

Життя — це сон (стислий переказ)

Педро Кальдерон де ла Барка

Переказ:

Королевич Сехисмундо народився під зловісною зіркою: гороскоп провістив королю Басилію, що син скине батька з королівського трону. Принц Сехисмундо страждає, виростає без людського товариства, закутим у кайдани з малих літ у самотній вежі серед диких гір.

Цитата:

Ох, я нещасний!

Ох, я безталанний!

Боже правий, змилостився,

Заміни на ласку гнів!

Чим тобі я завинив —

Тим хіба, що народився?

Безперечно, провинивсь я

Саме цим в очах твоїх;

Присуди небес благих

Непреложні й неодмінні,

Бо родитися людині —

То уже найтяжчий гріх.

Злочин свій я визнаю,

Та скажи мені, Всевишній,

Чи один я в тебе грішний,

Чи на видноті стою,

Чи на голову мою

Ти зіслав найтяжчі кари?

Переказ:

Клотальдо, наглядач і слуга, — єдина людина, яка пов'язує принца зі світом.

Увагою до внутрішнього світу людини, співчуттям до її страждань звучать риторичні слова ув'язненого Сехисмундо:

Цитата:

Серце вирвав би з грудей!

Де ж тут правда? Розум де?

Де закон, що ставить міру?

Щоб людині — ні, не вірю! —

Господь Бог того не дав,

Що так щедро дарував

Річці й рибі, птиці й звірю?!

Переказ:

Скоєне мучить душу батька, короля Басиліо, тому на повноліття Сехисмундо повертають до королівського двору, всипивши його перед тим зіллям.

Клотальдо розповідає королевичу про таємницю його народження. Це стає причиною жорсткості Сехисмундо і помстою за наругу над його долею. Гнів Сехисмундо обертається проти всіх, хто оточує його: новоявле— ний король кидає у провалля слугу, який насмілювався сказати йому півслова поперек, провокує ганебний двобій з московським герцогом Астольфо, своїм двоюрідним братом, зазіхає на життя Клотальдо, намагається силою оволодіти Росавою; у словах Сехисмундо звучить погроза й батькові, королю Басиліо. Бачачи все це, батько-король повертає сина у в'язницю, знов приславши його зіллям. Усе пережите видається Сехисмундо сном.

Цитата:

І, як видно, всі на світі
Снять, спокусами повиті,
Хоч цього ніхто не зна.
Сню, що тут в'язниця тьмяна,
Я в залізних ланцюгах,
А раніш себе у снах
Бачив я щасливим зрана.
Що таке життя? Омана!
Що таке життя? Це скон,
Це ілюзій всіх полон,
Чорна тінь і страховіття;
Все життя — це лиш сновиддя,
А сновиддя — тільки сон.
Переклад М. Литвинця

Переказ:

Клотальдо пояснює Сехисмундо: через те, що принц заподіяв багато зла, йому судилося прокинутися у в'язниці.

Під впливом Клотальдо Сехисмундо відкриває для себе істину: хоч доля людини завжди в чийхось чужих руках, але навіть у неволі людина вільніша від усіх тварин одним — тільки вона може творити добро.

Від напівдикого самітника через нестриманого тиранічного володаря Сехисмундо поступово приходить до досконалої, шляхетної особистості: повсталий народ хоче бачити своїм правителем Сехисмундо. Гороскоп передбачень стверджується: син бачить батька-короля скинутого з трону. Але Сехисмундо обмежений законом і мусить бути добрим, бо засвоїв головний закон життя: людину робить вільною милосердя, всепрощення, доброта і любов.

Коментар

Таку драмі Кальдерона віддзеркалились філософські ідеї доби бароко.

У філософській драмі Кальдерона "Життя — це сон" втілилися основні особливості бароко: підкреслена контрастність, де протиставляються свобода і неволя, людина і

звір; надмірна метафоричність: риба — "німий виплодок морський", кінь — "гіппогриф ярий, безлуска риба і безкрилий птах", — боротьба між фатумом і розумом, духовними можливостями людини.

Драматично загострене сприйняття світу і людини — ось та основа, на якій розвивалося бароко і утвердилося в драмі Кальдерона "Життя — це сон" в образі Сехисмундо.